

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

PREDLAGAM VLADI

Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

matjaz.kek@gov.si

Številka: 1031-128/2018-2

Datum: 7. 11. 2018

Zadeva: Predlagam.vladi.si - predlog 9415-189: Uskladitev pokojnin

ZVEZA: vaš dopis z dne 8. 10. 2018

Spoštovani!

Na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo prejeli dopis, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, v katerem avtor predlaga drugačen postopek usklajevanja pokojnin, in sicer na način, da bi se pokojnine usklajevale od zneska, ki predstavlja razliko med zneskom 3000 EUR in višino pokojnine. Na takšen način naj bi po predlagateljevem mnenju dosegli, da bi z usklajevanjem pokojnin več pridobili tisti, ki imajo nižje pokojnine.

V odgovoru na omenjeni predlog posredujemo sledeče pojasnilo z vidika veljavne pokojninske in invalidske zakonodaje:

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje temelji na zavarovalniškem principu, kar v osnovi pomeni, da je pravica do pokojnine pravica iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki izhaja iz minulega dela in **temelji na prispevkih, plačanih v času aktivne dobe zavarovanja**. Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so načeloma odvisne od višine plač oziroma zavarovalnih osnov, od katerih je zavarovanec plačeval prispevke ter od dolžine trajanja zavarovalne dobe. Dolžina dopolnjene pokojninske dobe pogojuje višino odstotka, ki se uporabi za odmero starostne pokojnine, le-ta pa se razlikuje glede na spol zavarovanca. Višina vplačanih prispevkov je odvisna od višine osnove, kar pomeni, da mora oseba z višjo osnovo plačati tudi višje prispevke. Iz navedenega torej izhaja, da so nižje pokojnine posledica nižjih predhodnih zavarovalnih osnov, od katerih so bili plačani prispevki ter krajše dopolnjene pokojninske dobe in da **medsebojna primerjava različnih pokojnin ni ustrezna**.

Ob tem pa je potrebno dodati, da sistem pokojninskega zavarovanja vendarle ni čisti »zavarovalniški« sistem, temveč gre za sistem, ki temelji tudi na **načelih vzajemnosti in solidarnosti**. To sta načeli, ki posameznikom, ki so sicer 40 let vplačevali v sistem, vendar pa so imeli v svojem aktivnem obdobju zelo nizke plače, zaradi česar s svojimi vplačili ne bi dosegli niti minimalne pokojnine, omogoča, da se upokojijo z dostojno pokojnino, ki pri teh posameznikih nastopa v funkciji socialnega korektiva. Zaradi načela solidarnosti ali redistribucije se tem zavarovancem torej zagotavljajo **višje pravice, kot bi jim šle glede na plačane prispevke**. Za razliko, ki jo te osebe prejmejo med pokojnino, ki bi ustrezala njihovim prispevkom in pokojnino, ki jo garantira obvezni (javni) pokojninski sistem, je potrebno zagotoviti finančna sredstva, ki pa gredo deloma v škodo posameznikom, ki so 40 let plačevali prispevke, ki presegajo najvišjo pokojninsko osnovo, deloma pa v breme države. Ker je v slovenskem

javnem pokojninskem sistemu višina pokojnine z zakonom omejena tako navzdol kot navzgor in je najvišja pokojnina preko najvišje pokojninske osnove limitirana s 4-kratnikom najnižje pokojninske osnove, se vsa finančna sredstva, ki jih ti posamezniki s prispevki preplačajo, prerazporedijo znotraj sistema in z vidika posameznika nastopajo kot davčni odtegljaj. Ker pa ne glede na navedeno še vedno zmanjka finančnih sredstev za izplačilo vseh pravic, ki se financirajo iz javnega pokojninskega sistema, razliko doplača država iz proračuna. Osebe z višjimi dohodki tako v skladu s solidarnostnim načelom zagotavljajo sredstva za osebe z nižjimi dohodki tekom aktivne dobe, kar prispeva k višji socialni varnosti upokojencev. Sistem obveznega pokojninskega zavarovanja je tako tudi solidarno naravnan, vendar pa ne gre spregledati, da gre za sistem na podlagi zavarovanja, v katerem mora biti do določene mere spoštovana tudi višina prispevka posameznika med aktivno dobo.

V zvezi z **usklajevanjem pokojnin** in drugih dajatev iz pokojninskega zavarovanja pojasnujemo, da se v skladu z ZPIZ-2 uskladitev izvede enkrat letno na podlagi podatkov o rasti povprečne mesečne bruto plače (60%) in povprečne rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji (40%). Uskladitev se opravi od osnove, to je od pokojnine, ki je uživalcu pripadala za mesec pred mesecem, v katerem se ta izvede, oziroma od pokojnine ob odmeri, če je opravljena v mesecu izvedbe uskladitve oziroma pozneje v posameznem koledarskem letu. Določena je tudi varstvena določba, da uskladitev ne more biti nižja od ugotovljene polovične rasti cen življenjskih potrebščin, kar zagotavlja najmanj polovično ohranjanje realne vrednosti pokojnin v primeru, da bi prišlo do nizke ali ničelne rasti povprečne plače.

Izhajajoč iz navedenega gre tako pri usklajevanju pokojnin izključno za **ohranjanje denarne vrednosti pokojnin v času njihovega izplačevanja**, usklajevanje pokojnin pa je eden izmed bistvenih načinov **varovanja višine pravice** in s tem zagotavljanja socialne varnosti upokojencev (oziroma **preprečevanja erozije višine pravic v letih po upokojitvi**). Pri usklajevanju pokojnin tako ne moremo govoriti o posamičnem povečanju pokojnine v smislu nominalne vrednosti pokojnine, kot je bila priznana upravičencu ob upokojitvi. Pokojnina se namreč upravičencu odmeri sorazmerno njegovi plači ali drugim dohodkom ter vplačanim prispevkom od pokojninske osnove, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in starost ob upokojitvi, in kot taka kasneje pri usklajevanju predstavlja osnovo za uskladitev. Dejstvo je, da se vse pokojnine v državi usklajujejo v enakem uskladitvenem znesku, do razlik med uskladitvenimi zneski pa posledično prihaja le zaradi različnih izhodiščnih višin pokojnin ob sami upokojitvi. Ob tem opozarjamo, da pri usklajevanju pokojnin torej ne gre za povečanje pokojnine, kot je bila upravičencu odmerjena od pokojninske osnove ob upokojitvi, temveč gre le za uskladitev predhodno že odmerjene pokojnine z rastjo povprečne mesečne bruto plače in povprečne rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Saša Šifrar
višja svetovalka I

mag. Katja Rihar Bajuk
GENERALNA DIREKTORICA

mag. Mitja Žiher
vodja sektorja